ВИЙАН ЛИЙЖЭ ПЭРВОЙ МАЙ

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эллаcэ пролэтар-шамыч, ушныза!

1938 ий
1
МАЙ
№ 38 (421)
Акшэ 5 ыр.

Рвэзэ КОММУНИСТ

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

МАЙ ПАЙРЭМ

Тачэ—мэждународный пролэтарский салидарность кэчэ. Тачэ — тыныс илыш вэрч, Совэт Ушэм вэрч, фашистский варвар да капиталистичэский эксплоатаций вaштарэш, адак угнэтьонный калыкын нэзависимостьшо вэрч кучэдалшэ пӱтынь тӱньасэ шэмэр калыкын рэвольуционный вийжым ончымо кэчэ.

Тэний шэмэр калык 1 майым у сар тӱҥалшаш лӱдмашан жапыштэ вашлийэш. Гэроичэский испанский калык шкэ эрыкшэ вэрч интэрвэнт кашак вaштарэш вийан кучэдалэш. 400 миллионан китайский калык шкэнжын эрыкшэ да нэзависимостьшо вэрч пэҥгыдын шога.

Фашистский агрэссор кашак тӱньам уэш пайлаш йамдылалтыт. Нуно эн ондак социалистичэский эл—СССР ӱмбак кэржалтнэшт. Но мэмнан шуко миллионан калык кугу Сталин йолташын капиталистичэский окружэний нэргэн ойлымыжым нигунамат огэш мондо. Лэнин-Сталин партий вуйлатымэ почэш элыштына социализмым ыштымэ. Мэмнан куатлэ Йошкар Армийна уло. „Мэ тыныслык вэрч шогэна да тыныслык пашам аралэна. Но мэ лӱдыктымаш дэч огына лӱд да сар ылыжтышэ-шамычын ударыштлан удар дэнэ вашмутым пуаш йамдэ улына“ (Сталин). Калыкын йӧратымэ вождьшо да учитэльжэ кугу Сталин мэмнам эрэак мобилизационный состойанийыштэ лийаш туныкта.

Мэ Пэрвой май пайрэмым элнан эшэ чот пэлэдмэ жапыштыжэ эртарэна. Ты годымак капиталист эллаштэ пашадымэ, шужымаш да у экономичэский кризис шарла. Мэмнан дэнэ пӱтынь молодьож, чыла шэмэр калык куанэн пашам ыштат, вэсэлан илат, культурно канат.

Калык тушман-фашизмын троцкистско-бухаринский агэнтышт, буржуазный националист кашак эрыкан шэмэр калыкын, молодьожын чаплэ пийалыштым шупшын налнэшт ыльэ. Партий вуйлатымэ почэш, славный совэтский развэдкэ нуным разоблачитлэн пытарыш да ончыкыжымат чаманыдэ пытара.

Совэт молодьож ончылно, ВЛКСМ-ын члэнжэ-шамыч ончылно пэш кугу задачэ-шамыч шогат. РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымаштэ активнэ участвоватлаш, выбор годым коммунист дэн бэспартийный блокын кандидатшэ вэрч голосоватлаш. Тыгакак интэрнациональный воспитаний пашам вийан ыштыман.

Вийан лийжэ сойузный дэн автономный совэтский социалистичэский рэспублик-шамычын Вэрховный Совэтышт шушаш сайлымаштэ коммунист дэн бэспартийный блок!

ШАДТ БУЛАТ

ПИЙАЛАҤЫН У ЙАЛНА

Шӱм гыч лэкшэ у мурэмжэ,
Шулдыраҥын йоҥгалт кай!
Колхозан йалнан урэмжэ
Модын лӱшка. Тачэ май!

Урэм мучко рыҥ тошкалын
Изижат да кугужат,
Вэсэлаҥын, ширгыжалын
Сталин вождьнам саламлат:

— Эн пийалан илыш кэчым
Пуэнат тый мыланна.
Улан колхоз калык дэчын
Тылат поро саламна!

Элна мучко пийалнажэ
Шарлэн кэчын йолжыла.
Чал пондашан кочайнажэ
Рвэзэ йэҥ гай вэсэла:

— Муралтэнат кэртына,
Кушталтэнат кэртына,
Совэт элнан границажым
Чот орола эргына!

Кудло вич ий илэнам,
Да куд эргым куштэнам:
Кок эргымжэ—командир,
Кум эргымжэ—бригадир,

Эн изижэ—инжэньэр,
Уныкаммыт—пионьэр!
Илыш чаплэ, илыш у,
Шоҥгэммэмат огэш шу!

Чал пондашан кочайна
Чыным ойлэн моктана.
Пийалаҥын у йална,
Вийан лийжэ пайрамна!

АКТИВИСТ УЛАМ

Мый йорло крэсаньык йэшэш шочынам. Ожно ачам дэн авам йӱдшӧ-кэчыжэ, малыдэ пашам ыштэныт гынат, киндэ садак ситэн огыл. Нунын нимогай правaштат укэ ыльэ.

Млaнна совэт элын пийалан молодьожшылан гын, кугу Октьабрьский рэвольуций пашам ыштaш, тунэмаш да канаш кугу правам пуэн.

1934 ийыштэ комсомолыш пурэнам. Колхоз производствышто пашам активнэ да ударнэ ыштымэмлан 1936 ийыштэ шкэнан „У йал“ колхозысо сӧсна фэрмэ вуйлатышылан шогалтышт. Фэрмыштэ пашам сайэмдаш уло вийэм дэнэ пижым. Фэрмыштэ пашам ыштышэ колхозник-шамыч коклаштэ эн ончычак соцсорэвнованийым шарышым. Фэрмыштэ ыштышэ колхозник-шамыч пашам сай ыштaш тӱҥальыч. Тидын дэнэ фэрмына эрэак кушкын тольо. Кызыт 130 вуй сӧсна шотлалтэш. Нунын кокла гыч йатыржэ 20—25 пуд нэлытан улыт.

Фэрмыштэ пашам сай ыштымэмлан 1937 ийыштэ колхоз дэн комсомольский организаций ик тылзылан Крымыш курортыш колтышт. Курортышто пэш сай канэн, тӧрланэн тольым.

Шкэ шинчымашэмымат эрэак нӧлтэн шогэм. Художэствэнный книгам, газэтым лудам. Адак политграмот тунэммэ школыш коштам.

Кызыт ВКП(б) кандидатыш пураш йамдылалтам.

Мэмнан йэшна йорлын илышэ гыч зажиточнын илышыш савырнэн. Тидэ илышым мэмналан Лэнин-Сталин партий да совэт власть пуэныт. Тидлан мый пашам эша сай ыштaш обӓзан улам.

Кызыт РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлымаш кампаний тӱҥалын. Мый тидэ сайлымашлан фэрмысэ пашайэҥ-шамычым чаплын йамдылэн шуктaш пижам.

Андрэйэв Сэргэй.
Сотнур район.

Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлашлан Цэнтральный Избиратэльный Комиссий дэч увэртарымаш

Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлашлан Цэнтральный Избиратэльный Комиссийын адрэсшэ: Йошкар-Ола, Карл Маркс урэм, 82 №-ан пӧрт, партийнэ просвэщэньын зданьыжэ.

Тэлэфон-шамыч: 72; 1—59; 1—72.

ВИЙАН ЛИЙЖЭ КОМСОМОЛ—БОЛЬШЭВИСТСКИЙ ПАРТИЙЫН КУАТЛЭ РЭЗЭРВШЭ ДА ЎШАНЛЭ ПОЛЫШКАЛЫШЫЖЭ!

Бригадир Кислицын

Куанэн йогышо вийан Йулын сэрыштыжэ кугу у зданьэ-шамыч патырланэн шогат. Тидэ—Марбумкомбинат. Комбинат дэнэ пырльа тудым строитлышэ пашазэ-шамычат кушкыныт да кушкыт.

М. Кислицын йолташ.

Тыштэ шӱдӧ дэнэ стахановэц, ударник-шамыч улыт. Нунын коклаштэ ик сай стахановэцлан комсомолэц **Кислицын Макар** йолташ шотлалтэш.

Кислицын йолташ комбинат строитлышыжла кушкын, воспитатлалтын.

Макар йолташ 1935 ийыштэ Марбумстройыш толын. Тунам тудо комбинатын кугу цэхшэ-шамычын строитлашлан фундамэнтым пышташ мландым кӧргӧнчын кошткын, а кастэнэ эрэ арматур пашалан тунэмын. Тыгэ вашкэ арматурный спэциальностым налэш да комсомолэц-стахановэц **И. Костин** йолташын бригадышкыжэ колтат. Кислицын йолташ тидэ бригадыштэ ик сай стахановэц лийэш.

Кызыт тудо арматурщик-шамыч комсомольский стахановский бригадын бригадиржэ. Кислицын йолташын бригадыжэ паша нормым кокла шот дэнэ эрэак 180 процэнт тэмэн шога. Тудын бригадыштэ чылажэ 8 йэҥ уло гын, нуно чыланат тэхэкзамэным отличнэ сдатлэныт. Шкэ паша тэхникыштым сайын палат.

Кушкаш да пашам эшэ сайын ышташ шонышо йэҥлан паша тэхникым тунэммэ гына шагал. Тудлан общэобразоватэльный шинчымашым, политичэский образованийым нӧлташ тыршыман. Тидым Кислицын Макар раш пала. Тудо шкэжат тунэмаш коштэш, йолташыжэ-шамычланат ты гак ыштыкта. Тудым бригадыштэ пэш пагалат. Пашазэ-шамычын мо ситыдымаш улмым палэн, ситыдымашым кузэ питараш эрэ сай кангашым пуа.

Тудын бригадыштыжэ **Кирэйэв В. С.** (комсорг), **Н. С. Кирэйэв, Ф. Бакин** йолташмыт эн примэрный армартурщик улыт. Нуно йолташышт-шамычлан пашам ышташ, тунэмаш полшэн шогат.

Кислицын йолташ пашам сайын ышташ, тунэмаш йӧратышэ комсомолэц. Кислицын йолташ гай примэрный, стахановэц мэмнан кумда элыштэ пэшак шуко да эрэ шукэмын, йэшаралтын шогат. Вэт мэмнан элыштэ вэлэ пашам ышташ, тунэмаш права. Мэмнан социалистичэский эл—тидэ талант пэлэдмэ эл.

И. Музуров.

МЫЙЫН ПАШАМ

Мэмнан пэлэдшэ социалистичэский родиныштэ тунэмаш, пашам ышташ да канаш правам пумо. Мый, моло совэтский молодьож сэмынак, нинэ права-шамыч дэнэ моктанэм.

Мэмнан элыштэ гына шкэ шонымо спэциальностым налаш лийэш. Мый слэсарь лийаш шонэнам ыльэ. ФЗУ школым тунэмын пытарышым. Кызыт слэсарь улам. Пашам вийан ыштэм, вэсэлан канэм, куанэн тунэмам.

Лопатин дрэвкомбинатыштэ ик сай стахановкалан шотлалтам. Производствэнный планым кажнэ тылзын кокла шот дэнэ 185 процэнтлан тэмэм.

1937 ий гыч комсомол радамыштэ шогэм. ВКП(б) историй тунэммэ кружокышто тунэмам. Заньатийыш эрэ жапыштыжэ, йамдылалтын коштам.

Тэхучобыш сайын коштым. Кызыт тэхэкзамэным отличнэ сдатлэвам. Альэ 19 ийаш гына улам. Ончыкыжым эшэ кугун тунэмам, образованный лийаш тыршэм. Тидым мый шуктэм.

Гайнакова Галина.

Лопатин дрэвкомбинат.

Кушшо талант

Пэрвой май пайрэмым Марий Государствэнный тэатрат изи огыл сэҥгымаш дэнэ вашлийэш. Тэнийсэ сэзоныштo национальный форман, социалистичэский содэржаньан культурым вийаҥдымаштэ кугу паша ыштэлтын. Оласэ шэмэр-шамыч тэний марий сцэнэ гыч йатыр пэрэводный да оригинальный рэпэртуарым ончэныт.

Мланэм тэнийсэ сэзоныштo йатыр рольым модаш логалын. Но эн сэрйознын, эн йӧратэн писатэль-большэвик **Н. Островскийын** возымо „Вурс кузэ шуаралтын“ пьэсыштыжэ Павка Корчагиным модмэмым шотлэм.

Павка Корчагин роль модаш логалмым пэш кугу пийаллан шотлэм. Модаш тӱҥалмэ дэч ончыч мый тидэ романым пачаш - пачаш лудынам. Пэнгыдэ большэвикын кӧргӧ вийжым ончыктaш, тудын тушманым йӧратыдымыжым, родина вэрч шкэм чамандыдэ кучэдалмыжым рэальнэ ончыктэн пуаш каньылак огыл ыльэ.

Мый Павкам йӧратэнам, пырльа куанэнам, йӧсланэнам, тудын йӱкшӧ дэнэ мутланэнам да тудын шинчавӱдшӧ дэнэ шортынам. Шкэ актьорский мастарлыкэм гоч тудын илыш, айдэмэ вэрч тыршымыжым ончыкташ тыршэнам.

Пытартыш жапыштэ **С. Н. Николайэв** возымо „Салика“ лӱман музыкальный комэдийыштэ Чопой рольым модым. Чопайын образшым ышташ полшышо Николайэв йолташлан да рэжиссор Малыгинлан кугу таум йук йолташлан таум ыштыдэ ок лий.

Мый шкэ шинчымашэмым, моштымашэмым нӧлташ эрэак тыршэм. Мэмнан пэлэдшэ чаплэ родинын калыкшэ-шамыч тэатр ончылан пэш кугу йодышым шындат. Сандэнак мэмнан, артист-шамыч ончылно путырак кугу задачэ шога.

Ф. Лэбэдэв-Тулыкан.

Тэатр—тидэ искусство. Но тидын дэн пырльак тудо массым политичэский воспитатлышэ орудий. Сандэнак коммунистичэский обшэствым ыштымэ пашаштэ тэатр пэш кугун полша.

Мэ, артист-шамыч, самырык драматург, писатэль-шамыч дэч мэмнан элысэ пашазэ да крэсаньык-шамычын тошто йӧсӧ илышыштым да кызытсэ пийалан, творчэский илышыштым кӧргӧ вий дэнэ, кугу чувство дэнэ, рэальнэ ончыктышо образан пьэсым возаш йодына.

Ф. ЛЭБЭДЭВ-ТУЛЫКАН
—Маргостэатрын актьоржо.

ПЭЛЭДШЭ ИЛЫШ

1921 ийыштэ ава нылиэн шочшыжо дэнэ тулыкэш кодын. Тунам эн кугу Пӧтыр лӱман эргыжэ 8 ийыш гына тошкалын улмаш. Пӧтырын ачажэ—Иэвгэний грэждан сар годым колэн.

Ача дэч посна кодшо изи Пӧтырлан йатыр нэлэ, йӧсӧ пэрнэн. Ачажэ колымэкэ, эн ондак тудо тунэммаш дэч кӱрылтэш. Изи гынат, шӱжаржэ дэн шольыжо - шамычын ончэн кушташ аважлан полшаш тӱҥалын.

Но Пӧтыр тунэмаш да кэч могай пашалан гынат, мастар лийаш шонэн.

Илыш эрэ ончык кайэн. Пӧтырат кушкын, аважэ манмыла тудо ӱдыр шинчашат пэрнаш тӱҥалын. 1930 ийыштэ Пӱнчӧдӱр йалыш колхоз почылтын. Колхозышто тудо эн примэрный лийэш. Колхоз пашам сайын ыштымыжлан Йэфимов Пӧтырым Морко ФЗУ школыш тунэмаш колтат. Пӧтыр, шинчымаш шагал гынат, чакнэн ок шого. Тунэмаш куанэн кайа. 1933 ийыштэ тудо ФЗУ школын подготовитэльный о т д э лэнэышкыжэ тунэмаш пурэн.

Кӧ пашам йӧрата гын, тунэмаш тырша гын, тудо ныгунамат почэш огэш код. Илыш дэнак пырльа эрэ ончык кайа, кушкэш, вийаҥэш. Илышым йӧратышэ да кушкаш шонышо йэҥлан нимогай нэлылык лийын огэш кэрт. Йэфимоват пашам да илышым йӧратэн, тунэмаш тыршэн, Лэнин—Сталин партийын волгалтарымэ эрыкан да кумда корно дэнэ пэнгыдын тошкалын, ӱшанэн ончыко кайэн. Нэлэ, йӧсым сэҥэн, кок ийат пэлыштэ ФЗУ школын слэсарьный отдэлэнийжым сайын тунэмын лэктэш. Пӧтыр шкэ йӧратымэ слэсарьный спэциальностьым налын, изи годым шонымашыжэ шуктэн. Тыгэ шкэ шонымашкэ шуаш Сталин йолташ вуйлатымэ социалистичэский элыштэ вэлэ лийэш.

П. Йэфимов йолташ.

1935 ий август тылзыштэ самырык слэсарым—П. Йэфимовым Марбумстройыш пашам ышташ колтат. Тудо инжэнэр-шамыч дэнэ пырльа варочный цэхлан диффузор - шамычым шындылын. Машинэ-шамычым шындымэ монтажникшамычын комсомольский бригадыштыжэ пашам ыштэн. Тунам тидэ бригадэ бумстройысо пӱтынь пашазэ - шамычын ӧрыктарэн. Комсомолэц-шамыч нэлэ да пэш ответствэнэ участкыштэ паша нормым 200—250 процэнт тэмэн шогэныт. Пашан качэствыжат чаплэ лийын.

Пашам сайын, стахановла ыштымылан П. Йэфимов йолташ шуко кана шэргакан пӧлӧк дэнэ пӧлэклалтын, кок кана канымэ пӧртыш мийэн.

Пӧтыр слэсарь спэциальностым налмэ дэнэ вэлэ огэш шогал, тудо адак у пашалан тунэмаш тӱҥалэш. Сай стахановэц улмыжлан кӧра Йэфимовым 1937 ийыштэ Казань олашкэ тэплоэлэктроцэнтральысэ питатэльный насос паша дэкэ машинистлан тунэммэ курсыш тунэмаш колтат. 5 тылзэ гыч тудо Марбумкомбинатын машинист лийын пӧртылын. Кызыт Йэфимов йолташ тэплоэлэктроцэнтральыштэ питатэльный насос паша дэнэ машинист. Пашаштэ стахановэц, примэрный комсомолэц (тудо В Л К С М радамыш 1935 ийыштэ пурэн). Йэфимовын сэмныштэ ик канат аварий лийын огыл.

— Мый машинан чыла гайкыжэ йоткэ шинча сорткам гай аралэм. Пашам чэстнэ ышташ, социалистичэский собствэнностым аралаш, шкэ шинчымашым тэхник шоташтат, политик шоташтат эрэак нӧлташ тэвэ—мыйын обязанностэм, — манэш Йэфимов йолташ.—Тидын дэнэ пырльак мый партий дэн правитэльствылан мучашдымэ прэданнэ лийаш, комбинатын машинажым тӱрлӧ шакшэ тушман дэч уло моштымэм дэнэ аралаш тыршэм—манын пэнгыдын ойла тудо.

—Тошто власть лийэш ыльэ гын, млам тыгай мастар лийаш, тунэмаш ок тӱкнӧ ыльэ. Кызыт мый пийалан улам. Культурно да вэсэлан илэм. Пийалан илыш пумыжлан пӱтынь калыкын йӧратымэ вождьшо пагалымэ Сталин йолташлан кугу тау,—манэш Пӧтыр, шкэжэ куанымыж дэнэ сылнын шыргыжэш.

Мэмнан элыштэ вэлэ тыгай куанымаш. Большэвик партий дэн правитэльствэ кадр вэрч, айдэмэ вэрч вийан тыршат. Иыр - ваш эрык, йандар йӱж — тидэ пэлэдшэ илыш.

Ив Луй.

Тунэмаш права

СССР граждан-шамыч образованийым налаш праван улыт.

(СССР Конституцийын 121 статьйажэ гыч).

Образованьым налаш права! Могай куанымаш да кугэшнымаш дэнэ нинэ мутшамыч йонгалтыт! Кушто мэмнан эл дэч вэс вэрэ шэмэр калыкын тыгай праважэ уло! Сталинский Конституцийэш шӧртньӧ буква дэнэ возалтшэ права-шамыч дэнэ мэмнан сэнгышэ социализмын элыштыжэ гына пайдалагат. Нинэ правашамычым Лэнин - Сталин партий вуйлатымэ почэш мэмнан ачана дэн изана-шамыч гэроичэский кучэдалмашэш сэнгэн налыныт.

Тыгай чаплэ права нэргэн ожно шэмэр-шамычын рвэзэ ўдырышт шоналтэнат кэртын огытыл. А высший образованийым налмэ нэргэн мутат лийын огыл. Кугыжан Россий калыклан образованийым, культурым пумо о л м э ш, шэмэр калыкым рэлигий да тўрлӧ ок кўл шойа дэнэ аҥыртарэн. Капитализм — культурын тушманжэ, тудо культурым пиктэн вэлэ шогэ.

Мэмнан дэнэ кэч могай спэциальностьымат налаш кумда корно почылтын. Кажнэ йэҥ тўҥалтыш школ гыч тўҥалын высший школым пытармэшкэ тунэмын кэртэш.

Мый тэвэ пэдагог лийаш шонэм. Кызыт марийский Государствэнный пэдагогичэский институтын IV-шэ курсыштыжо тунэмам. Тэний госэкзамэным кучаш тўҥалам. Ожно гын, мыйын гай тэхничкын ўдыржӧ-шамыч, тунэммаш дэч лишиталтыныт ыльэ. Мый дэчэм посна мэмнан йэшыштэ кум тунэмшэ уло. Шўжарэм рабфакыштэ, вэсыжэ—пэлэ кыдалаш школыштo да шольым—тўҥалтыш школыштo тунэмыт.

Мэмналан тунэмаш чыла условийат уло. Тунэммылан мэмналан государствэ тылзэ йэда кок шўдӧ тэнгэ дэнэ стипэндийым пуа. Мэмнан илыш—чаплэ, волгыдо да пийалан. Мэмнан распорьажэньыштэ библиотэк, лабораторий, кугу аудиторий-шамыч. Профэссорский-прэподаватэльский состав мэмналан кугу шинчымашым пуаш тыршат. Пэдинститутышто тунэммэм годсэк эрэак отличница-ударник улам. Шуко кана прэмийым налынам.

Мыйын ончылно пэш кугу задачэ шога—госэкзамэным сайын кучэн, пэрвой стэпэнь дипломым налаш да социалистичэский родинылан прэданный патриот-шамычым воспитатлаш достойный лийаш. Тидэ задачым мый шуктэм.

Бурцэва Зина.

Пэдучилищым отличнэ тунэмын лэкташ тыршэм

Мый Лэнинский комсомолыш 1937 ийын март тылзыштэ пурэнам. Уло вийэм дэнэ шкэ шинчымашэмым кугэмдэш пижынам.

1936—37 тунэммэ ийым „сай“ да „отлично“ отмэткэ дэнэ тунэм пытарышым. Тэнийсэ тунэммэ ийыштэ пэрвой чырыкым сай да отличнэ тунэм пытарымэмлан мыйым пэдучилищэ дирэкций Лэнинын том - шамычшэ дэнэ прэмироватлэн.

Лэнин дэн Сталинын трудыштым эрэак тунэм шогэм. СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ жапыштэ колхозник-шамыч коклаштэ агитаций пашам ыштэн шогышым. РСФСР дэн Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаштат вийан полшэм.

Массэ коклаштэ агитаций паша ыштымэм дэнэ мыйын политичэский активность кушкын шога. Октьабрь тылзыштэ комсомольский комитэт мыйым I-шэ курсыштo тунэмшэ-шамыч коклаштэ политучобым эртараш пропагандистлан шогалтэн. Мый тидэ почотно пашам уло кумыл дэнэ ыштэм. Политучобылан сай йамдылалтам. Конспэктым возэм, кўлэш литэратурым лудын йамдылэм. Заньатийыштэ слушатэль-шамычын конспэктыштым провэритлэм, кодшо заньатийыштэ каймым бэсэдэ шот дэнэ йодыштам да у матэриалыш кусн эм. У матэриалым газэт да вэрысэ илыш дэнэ кылдэн палдарэм.

Мланэм тунэмаш, политик шинчымашэм нӧлташ комсомол полшэн. Мыйым комсомол воспитатлэн да воспитатла. Комсомол лўмэм паша дэнэ сулэн шо гэм.

Кызыт мый испытанийлан вийан йамдылалтам. Пэдучилищым отличнын тунэмын лэкташ тыршэм.

Мошкин Г. Д.

Шэрнур пэдучилищэ.

Марий АССР Вэрховный Совэтыш сайлашлан Цэнтральный Избиратэльный Комиссий члэн, СССР Вэрховный Совэт дэпутат **Толстова Ньура.**

Рожкин Вачай

МАЙ КАВАШТЭ

Шийын, шӧртньын койын
Солыкшым рўзэн
Кэчэ лэктэ модын
Майым саламлэн.

Пэрвой чэвэр йолжым
Шуйалтэн окнаш
Пурыш штор гочын
Пӧртыш модылдаш...

А каважэ йӧршын
Тачэ кандэ шолк,
Самольот дэн нӧлтын
Шэр тэммэшкэ мод!

Коккинаки, Чкалов,
Водопьйанов гай
У маршрутым налын
Чоҥэшталаш сай!

Тачэ мыйын шўмым
Май пийал тэмэн:
Вотно льотчик лўмым
Пуышт мыланэм.

Кўзэна кавашкэ
Мэ, пропэллэр таҥ!
Громов гай торашкэ
Чоҥэшташ вийан.

—Дусьа, парашьутым
Чийэ тый содор:
Тэвэ ик минут гыч
Тарвана мотор.

Мэ Москва ўмбачын
Эртэна тўшкан.
Сталин кўш ончалын,
Моктыжо мэмнам!..

Нигэ дэчын писын,
Нигэ дэч тораш,
Нигэ дэчын кўшыч,
Лэкна чоҥэштaш!

Парашьут да планэр,
Самольот отрьад
Май каваштэ тачэ
Чапым ончыктат!

Сойузный дэн Автономный Рэспубликысэ Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаш

ИЗБИРАТЭЛЬНЫЙ ЗАКОНЫМ ТУНЭМЫТ

РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ кампаньыштэ СССР Вэрховный Совэтыш сайлымашын организационный да агитационно-массовый пашан кугу опытшым тўрыс кучылтман.

РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым да Конституцийым умылтармашым вийаҥдэн колтыман. Йатыр колхозлаштэ агитатор дэн бэсэдчик-шамыч агитационный пашам вийан шындэныт.

Тэвэ „Киров“ да „Красный Пахарь“ колхозыштo (Роҥго район) РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым тунэмаш кружокым организоватлымэ. Кружок вуйлаташ ВКП(б) члэн Никитин йолташым шогалтымэ. Никитин йолташ заньатийыш жапыштэ, сайын йамдылалт толэш. Колхозник-шамыч тудын умылтарымыжым куанэн колыштыт,—манын Камайэв йункор увэртара.

Тыгак „Ўжар“ да „Патыр игэ“ колхозыштo (Морко район). РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньэ тунэммашым сайын организоватлымэ. Заньатий план почэш эртаралтэш. Агитатор Казаков дэн Маткин йолташмыт заньатийым сайын эртарат.

Колхозник - шамыч шкэ ончыланышт сайлымэ кэчым кугу сэнгымаш дэнэ ваш лийаш задачым шындэныт, шошо агам образцово эртараш мутым пуэныт,—манын Майский дэн Григорьйэв йункормыт возат.

Данилов йункор тыгэ возэ: „Чобык“ колхозышто (У-Торйал район) РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым тунэмаш колхозник-шамыч куанэн кощтыт. Агитатор А. И. Шивцэв йолташ сай умылтара“.

РӒБИНИН САЙ УМЫЛТАРА

Роҥго район „Тўҥалтыш“ колхозыштo РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ кампанийым нӧлталтшэ активность дэнэ вашлийыч. Кызыт избиратэльный закон тунэммашым с а й ы н организоватлымэ. Тидлан лўмын кружокым ыштымэ. Кружок вуйлатышылан ыштышэ Кэльмак-Сола школыштo туныктышо Рӓбинин С. М. сай умландара. Заньатыш колхозник-шамыч чыланат кощтыт.

Этиганов И.

КОМСОМОЛЭЦ-ШАМЫЧ ЙАМДЫЛАЛТЫН КОШТЫТ

„У Илэм“ колхоз пэлэнсэ комсомол организацийыштэ (У-Торйал район) политик тунэммашым сай организоватлымэ. Заньатий план почэш эртаралтэш. Комсомолэц-шамыч заньатийышкэ йамдылалтын коштыт.

Пропагандист Полушин йолташ матэриалым кэлгын умылтара, заньатийыш сайын йамдылалт толэш. Садлан комсомолэц-шамыч политзаньатийыш куанэн коштыт.

Комсомолэц.

МАКС МАЙН

МАЙ МУРО

Кэчан Украин гыч
Мўндўр Эрвэл мартэ,
Кумда
Балтик сэр дэч
Бакушко шумэш—
Пионьэр,
Комсомолэц,
Пашазэ,
Колхозник—
Кугу совэт калык
Ик тӧр ошкылэш!
Ошкылэш
Элнан калык,
Ошкылэш куан дэнэ,
Шкэ вийжым тачэ
Элжылан ончыкта.
Кэчывалым,
Эрдэнэ,
Йа тымык кастэнэ
Кузэ элжэ вэрчын
Вийан чот шога!
Моткочак торашкэ
Волгалтшэ тый, кэчэ,
Ончал эл ўмбакэ—
Олашкэ,
Пасуш!

Сад гайэ пэлэдшым
Ужат чилам тачэ
Куан дэн мэмнам
Авалтэн май йуж!
Сэр гочын ташлэн
Йогэн лэкшэ
Йул сэмын,
Пийал дэн уланлык
Эл мучко шарлэн.
Элна тачэ кэчын
Май мур дэнэ
Тэмын.
Май мурым
мура
миллионло айдэм!
Лэктэш муро
Талын,
Тэҥыз гай
Толкыналтын,
Тўнья мучко тудо
Шарла—
Йонгалтэш.

Мэмнан тидэ мурым
Винтовкым кучэн чот
Элжэ вэрчын
Шогалшэ
Китайэц колэш.
Колэш тидэ мурым
Испанский рэспублик:—
Каталонийа,
Арагонийа,
Мадрид!
Тидэ луро
Ик радыш
Шогалта
Китай кулим.
Тидэ муро
Тушманлан—
Пулэмьот,
Динамит!
Чудэсный
Совэтский
Пакчашкэ сӧсна гай
Фашизм

Сар дэнэ
Шона гын пураш,
Йошкар Армий дэнэ
Миллионло айдэмэ
Шогалэш
Элжэ вэрчын
Тушманым шалаташ!
Мэмнан уло кӧлан
Элнам аралаш—
Тидэ—
Гэроичэский
Йошкар Армийна!
Мэмнан уло мо дэн
Эл вэрч шогалаш!
Мэмнан уло, мом
Тушман дэч
Саклаш!
Вўр дэнэ сэнгэн
Налмэ кугу элнажым
Огына пу нигӧлан,
Нигунам,
Курымэш.
Конституций тул дэнэ
Чўкталтшэ
Ты мландым
Аралаш чыла калык
Вийан шогалэш!

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

„Чэхословакийсэ молодьож комитэтым" ыштымэ

Чэхословакийсэ партийын шуко молодьож организацийышт пашам пырльа ышташ тӱҥалмэ нэргэн рэшэнийым луктыныт. Тудын почэш „Чэхословакийсэ молодьожный комитэтым" ыштымэ. Комитэтыш пурэныт: чэшский социалист-шамыч молодьож сойуз, чэхословакийсэ социал-дэмократ - шамыч молодьож организаций, чэшский клэрикальный партий, чэхословакийсэ живностэнский п а р т и й, чэхословакийсэ аграрнэ партийын молодьож национальнэ обйэдиньэнийжэ, тыгак чэхословак студэнчэствын Цэнтральный Сойузшо да Высший школ - шамыч Сойуз. Чэхословакийсэ молодьож комитэтын обйэдиньатлымэ чыла нинэ организацийлаштэ 500 тӱжэм утла члэн шотлалтэш. Чэхословакийсэ комитэтын программыштыжэ тыгай задачэ шогат: Жэньэвысэ мэждународный молодьож движэньэ Комитэт дэнэ сотрудничэствэ да тыныс илыш вэрч кучэдалмаш. Комитэт тыгак Чэхословакий рэспубликын тӱжвал да кӧргӧ политик интэрэсшым аралышэ, вэс сэмынжэ Чэхословакийын нэзависимостьшо дэн эрыкшэ вэрч кучэдалшэ платформышто шогышо чэхосовакийсэ чыла молодьожный организацийым шкэ радамышкыжэ шупшаш кӱлэшлан шотла.

Английыштэ йоча труд

„Д е й л и г е р а л ь д" газэтын увэртарымыжэ почэш Маргэйтыштэ учитэль - шамыч национальнэ сойузын эртышэ сэссийыштэ Английыштэ йоча трудым кучылтмо нэргэн ик мыньар свэдэнийым ончыктымо.

Сэссийыштэ выступатлышэ район прэдставитэль Блэквуд - Гриффитс тыгай примэр - шамычым ончыктэн. Лондонысо кино-тэатрлаштэ паша ыштышэ 23 тӱжэм подростко гыч 7 тӱжэмжэ арньаштэ 72 шагатым ыштат (кэчыштэ 12 шагат утла). 10 тӱжэм подростко шуко кас лиймэш пашам ыштат. Манчэстэрысэ кинотэатрлаштэ ыштышэ подростко шамыч шукышт арньаштэ 84 шагат гыч пашам ыштат (кэчыштэ 14 шагат).

Гриффитс ик подросткын историйжым ойлэн. Тудо подросткым озашт хозяйский служэвный костьумлан йӧршӧ дэч утларак кушкынат паша гыч луктын колтэныт. Тудын вэрышкыжэ тудо костьумлан йӧршо вэс подросткым тарлэныт.

Испаний да Китайын гэроичэский молодьожшо

Рэспубликанский Испанийсэ гэроичэский антифашист-шамычын самырык поколэньыжэ тушман ваштарэш к у ч э д а л м а ш т э чаплэ образэцым ончыктэн шога. Шкэ родиныштым аралаш тӱжэм да лу тӱжэм дэнэ самырык рвэзэ дэн ӱдыр-шамыч шогалыт. Молодьожный частьлашкэ добровольэц-шамыч чарныдэ йэшаралтын толыт.

Мадридский молодьожный организацийын 56 тӱжэм члэнжэ гыч эшэ кодшо ийынак 41 тӱжэммжэ фронтын ончыл линийыштыжэ фашистский полиций ваштарэш кучэдалын. Тидэ мадридский организацийын 900 самырык командир-шамычым выдвигатлэн. Антифашистский молодьожын утларак видный да эн авторитэтный дэйатэльжэ-шамыч—Сантьйаго Карильо, Фэрнандо Клаудин, Фрэдэрико Мэльчор да Мануэль Видаль—армийын кайэныт.

Нунын подвигышт шагал огыл самырык бойэц шамычым ылыжтэн. Тэвэ нунын шкэм чаманыдэ кучэдалмышт гыч ик эпизод. Самырык крэсаньык, обйэдиньонно социалистичэский молодьожын члэнжэ, кок йолташыжэ-шамыч д э н э пырльа пульэмьот гыч фашист-шамычым лӱйкалэн. Ончыч тудын ик йолташыжым, вара вэсыжым пуштыныт. Рэспубликанэц-шамычын ончыл укэшышт чакнаш вынуждэнный лиймэ годым, самырык пульэмьотчик моло-шамыч дэч пӱчкылт кодын. Тугэ гынат, тудо лӱйкалмыжым чарнэн огыл. Фашист-шамыч тудын дэк йӧршэш чак лишэмыныт. Тидлэч коч нимо йӧнат кодын огыл: аралалташ кӱлэш ыльэ. Адак патрон-шамычымат лӱйэн пытарымэ. Тунам тудо чарнидэгызэ лӱйкалмэ дэнэ тул гай ырышэ пульэмьотшым вачэ ӱмбакшэ пыштэнат, отступатлаш тӱҥалын.

Рэспубликанский позиций дэк толын шумэшкыжэ тудын вачӱмбалжэ йӧршэш когаргэн да вӱд йора дэнэ лэвэдалтын. Шкэжэ йол ӱмбалныжэ пыкшэ гына шогэн. Тудым госпитальыш колташ тӧчышт, но тудо кэлшэн огыл. Ик мыньар час гыч тудо уэш фронтышто лийын.

Испанский молодьож шкэ коклажэ гыч тушманын самольотшо-шамычым лӱддэ атаковатлышэ шагал огыл льотчик-шамычым выдвигатлэн. Тыгайлан „Арагонын йошкар соколжо" маган лӱмдымо Эргидо шотлалтэш. Льотчик Лакальйэ 20 утла фашистский самольотым волтэн шуэн да фашизмын хищникшэ-шамыч ваштарэш кэчэш кандаш гана выступатлэн.

Самырык гэрой-шамычым фронт дэч посна адак тыл пуа. Прэдприатийлан самырык ударный бригадэ-шамыч, Мадрид да Барсэлонын „стахановэцшэ-шамыч" шкэ коклашт гыч национальный оборонын подлинный гэройжэ - шамычым ойрэныт. Тэвэ пашазэ-мэталист Алэханэро Гонсалэс 200 дэталь олмэш—1200 пуа. Инжэнэр - большэвик Гэрси Искнэрдон бригадыжэ йӱдлан 12 тӱжэм патрон олмэш 45 тӱжэмым ышташ тӱҥалын.

Рэспубликанский молодьож культурный фронтыштат кугу энтузиазм дэнэ ышта.

* * *

Йапонский оккупант-шамыч Китайыштэ ш у ч к о йанлыкланымашым ыштат. Нуно китайский унивэрситэт-шамычым эрэак бомбардироватлат. Тыгэ нуно эн тошто, знамэнитый китайын эн чаплэ Нанькайский унивэрситэтшым варварский пытарэныт. Тидыжэ молан, палэ: нуно тыгэ ыштымышт дэнэ китайский молодьожлан, эн ончычак студэнчэский молодьожлан шкэ родной элжым йапонский захватчик-шамыч дэч гэроичэский аралмыжлан ӱчым шуктынэшт.

Но патриотичэский тул дэнэ йӱлышӧ Китайский молодьож чыла шкэ вийжым насильник-шамычым сэҥышаш вэрч кучэдалмашкэ пуа.

Сок гэроичэский калыкын молодьожшо—Китай дэн Испанийын — общий враг ваштарэш — фашизм в а ш т а р э ш кучэдалмаштэ участвоватлат.

Испанийыштэ самырык антифашист-шамыч, Китайысэ молодьож сымынак, шкэ радамыштым эшэат чот пэҥгыдэмдаш тыршат. Нуно шкэ элыштын эрыкыштлан вэрч илышыштым пуэн кучэдалыт. Нунын кучэдалмышт тыныслык вэрч кучэдалмаш, чыла элыштэ дэмократий дэн прогрэссым пэҥгыдэмдымаш вэрч кучэдалмаш лийэш.

(„Комсомольский пропагандист и агитатор" газэт гыч).

1.301,9 миллион тэҥгэ пособий

Совэт Ушэмыштэ ындэ 250 тӱжэм утла йэш шуко икшыван улмылан государствэнный пособийым налын. СССР Наркомфинын свэдэньыжэ почэш, шуко икшыван авалан полшымо нэргэн СССР Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт дэн Калык Комиссар-шамыч Совэтын пунчалым лукмышт кэчэ гыч (1936 ий 27 ийунь) 1938 ий 1 апрэль 1.301,9 миллион тэҥгэ пособийым тӱлымӧ.

У гыч пурышо комсомолэц-шамычын погынымаш

25 апрэльыштэ Пэктубай район цэнтрэш угыч пурышо комсомолэц-шамычы ниэсойузно молодьож дэнэ пырльа погынымашышт эртаралтэ. Погынымаштэ Лэнин—Сталин молодьож нэргэн йодышым кутырымо. Доклад дэч вара прэнийыштэ выступатлышэ-шамыч угыч пурышо комсомолэц-шамыч нэсойузный молодьож коклаштэ политичэский воспитаний паша начар ышталтмэ нэргэн выступатлышт. Тугак райкомын комсорг да пионьэр шамыч дэнэ пашам начар ыштымыжым ончыктышт.

Г. Фоминых.

РЭСПУБЛИКАНСКИИ ИСПАНИЙЫШТЭ.

Сӱрэтыштэ: фашистский варвар-шамычын Тарагон олам бомбардироватлымышт мӧҥгӧ, сусыргышо-шамыч госпитальыштэ.

ПЭДАГОГ ЛИЙАМ

Тэний мый пэдучилищым тунэм пытарэн, самырык совэтский пэдагог лийын лэктам. Пэдагог лийаш мый изиэм годымак шонэнам. Садлан кэч кунамат тыршэн тунэмам, мӧҥгысӧ чыла заданьым шуктэн шогэм. Тыгэ тыршэн тунэмэм дэнак кумышо чырыкыштэ сай рэзультатыш шуынам, 11 отмэткэ гыч 5 „отличнэ" да молыжо „хорошо" отмэткым налынам.

Общэствэннэ пашаштэ а к т и в н э участвоватлэм. Профорглан пашам ыштэм да пропагандист улам Политучобым пэрвой курсышто тунэмшэ комсомолэц-шамыч дэнэ эртарэм. Шкэ обязанностьэм сай шуктэн шогэм. Политзаньатийым сай эртарымэмлан ВКП(б) Обкомын комиссийжэ мланэм сай отзывым пуэн. Йара жапым художэствэннэ литэратур лудаш ойырэм.

Танийэ пэдучилищым тунэмын пытарэм. Испытанийым отличнэ сдатлаш кучэдалам.

Чэпайкин А.
У-Торйал пэдучилищэ.

Пайрэм кэчылаштэ куш кайаш

1 майыштэ. Кэчывалым 11 шагат (жапыштэ Йубилэйный площадьэш общэгородской пэрвомайский митинг лийэш. Митинг дэч вара—дэмонстраций.

4 шагат жапыштэ, „Мэдик" стадионышто массовый гульаньэ тӱҥалэш. Кастэнэ Маргостэатрыштэ спэктакль, кинотэатрыштэ—кино. Прэдприатьэ, учрэждэньэ да учэбный завэдэньылаштэ май лӱмэш самодэатэльный сылнэ касшамыч эртаралтын.

2 майыштэ. 12 шагат кэчывалым Маргостэатрэш йоча спэктакль лийэш. Кинотэатрыштэ—кино.

Лэсотэхинститутын актоный залыштыжэ кугу концэрт лийшаш.

Эрдэнэ 10 шагат жапыштэ городской физкультурный эстафэт эртаралтэш. Кастэнэ „Мэдик" стадионышто массовый гульаньэ да физкультурный сорэвнований эртаралтэш.

Маргостэатрыштэ—спэктакль, кинотэатрыштэ — кино. Пашазэ клублаштэ, избиратэльный участкылаштэ да учрэждэньыштэ самодэатэльный сылнэ касшамыч эртаралтыт.

Отв. редактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—443. Тираж 3000 экз. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата. Из-во „Марий Коммун".